

Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden Land – und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kundär Austrië, nr. 39534/07, 28 Nëntor 2013

Objekti: Aksesi në informacion për
transferimin e pronësisë mbi tokën bujqësore / pyjore

(Kliko këtu për të shkarkuar vendimin)

Aplikanti: OJF për kërkime shkecore

Gjykata vendosi: Shkelje e Nenit 10

Aplikanti ishte një OJF që kryente kërkime mbi ndikimin e transferimit të pronësisë së tokës bujqësore dhe pyjore. Në vazhden e veprimtarive të saj, ajo ka kërkuar nga Komisioni Rajonal për Transaksionet e Pronës së Patundshme që të pajises me kopjet e të gjitha vendimeve që ishin lëshuar gjatë një viti të caktuar. Ajo pranoi se të dhënat personale të palëve dhe informacione të tjera të ndjeshme mund të redaktohen dhe u shpreh e gatshme të mbulonte çdo kosto. Komisioni refuzoi duke u justifikuar me mungesën e kohës dhe personelit, një vendim që u la në fuqi edhe nga gjykatat vendase. Edhe pse Gjykata nuk e pranoi argumentin e ankuesit se autoriteti kishte një detyrim të përgjithshëm sipas nenit 10 për të publikuar të gjitha

vendimet në një bazë të dhënash elektronike ose për të siguruar një kopje të anonimizuar, pranoi se duke lënë jashtë të dhënat personale dhe duke e bërë kopjet e një numri të konsiderueshëm të vendimeve kërkon kohë dhe konsumon burime, ajo gjithashtu vuri në dukje se ankuesi kishte rënë dakord që të dhënat personale të redaktohen dhe kishte ofruar pagimin e kostove të riprodhimit dhe dërgimit me postë. Përveç kësaj, Gjykata shprehu habinë se asnjë nga vendimet e Komisionit nuk ishte botuar, në mënyrë elektronike ose ndryshe, ndërkohë që të gjithë Komisionet e tjerë rajonale rregullisht i publikonin të tilla vendime dhe e kishin pajisur aplikantin me kopje të anonimizuara. Si pasojë, vështirësitë e referuara nga Komisioni vinin për shkak të zgjedhjeve që kishte bërë vetë Komisioni që të mos publikojë asnjë nga vendimet e tij dhe si rrjedhojë, nuk mund të përdorte si argument këto vështirë për të refuzuar kërkesën e ankuesit.

Youth Initiative for Human Rights kundër Serbisë, nr. 48135/06, 25 Qershor 2013

Objekti: Aksesi nga OJF-të në informacione të agjencive inteligjente

(Kliko këtu për të shkarkuar vendimin)

Aplikanti: OJF për të drejtat e njeriut

Gjykata vendosi: Shkelje e Nenit 10

Çështja kishte të bënte me refuzimin nga Agjencia e Inteligjencës Serbe për të siguruar aksesin e aplikantit, një OJF për të drejtat e njeriut, në të dhënat statistikore lidhur me numrin e individëve i nënshtrohen mbikqyrjes elektronike. Agjencia kishte dhënë informacione kontradiktore, duke argumentuar që të dhënat nuk mund të zbulohen për shkak të sigurisë kombëtare dhe pastaj se nuk kishte të dhëna të tilla në dispozicion. Gjykata vuri në dukje se informacioni statistikor duhet në parim të jetë gjithmonë në dispozicion pasi ky lloj informacioni është shumë i lehtë për t'u mbledhur. Gjykata gjithashtu nuk pranoi të pajtohet me mosekzekutimin e vendimin të Komisionerit për Informim që urdhëronte qeverinë të publikonte informacionin, një refuzim që Gjykata e konsideroi arbitrar. Gjykata më tej u shpreh se Qeveria e Serbisë duhej të japë informacion shpjegues në bazë të nenit 46 të Konventës, duke mos u shprehur vetëm që ka shkelje në Nenin 10, por duke urdhëruar edhe veprime konkrete për rivendosjen në vend të të drejtës së shkelur.

Kenedi kundër Hungarisë, nr. 31475/05, 26 Maj 2009

Objekti: Aksesi në dokumente të klasifikuara të Shërbimit Sekret Hungarez të viteve 1960

(Kliko këtu për të shkarkuar vendimin)

Aplikanti: Historian

Gjykata vendosi: Shkelje e neneve 6 dhe 10

Gjykata konstatoi se refuzimi i zbatimit të vendimeve të gjykatave vendase për aksesin në dokumente të caktuara lidhur me funksionimin e Shërbimit të Sigurimit të Shtetit me qëllim përgatitjen e një studimi, përbënte jo vetëm një shkelje të së drejtës së tij sipas Neni 6 për mosekzekutimin e një vendimi gjykate të formës së prerë, por edhe shkelje të së drejtës për informim sipas Neni 10. Më konkretisht, Gjykata u shpreh se “aksesi në dokumentet origjinale për hulumtime legjitime historike ishte një element thelbësor i ushtrimit të së drejtës së ankuesit për lirinë e shprehjes” dhe konsiderohet se refuzimi i autoriteteve për të zbuluar informacionin ishte arbitrar.

Társaság a Szabadságjogokért kundër Hungarisë, nr. 37374/05 14 Prill 2009

Objekti: Aksesi në ankesën në Gjykatën Kushtetuese për kushtetushmërinë e disa amendamenteve në Kodin Penal që lidheshin me krime që kishin të bënin me trafikun e drogës, e dorëzuar nga një deputet

(Kliko këtu për të shkarkuar vendimin në anglisht)

(Kliko këtu për të shkarkuar vendimin në shqip)

Aplikanti:

OJF për të drejtat e njeriut

Duke pasur parasysh natyrën e veprimtarisë së aplikantit që përfshinte çështje gjyqësore për të drejtat e njeriut në fushën e mbrojtjes së lirisë së informacionit, gjykata e karakterizoi OJF-në ankuese si një “roje” sociale, aktiviteteve të së cilës i duhej garantuar mbrojtje e ngjashme nga Konventa me atë që i jepet shtypit. Gjykata më tej vërejti se një kërkesë për rishikimin abstrakt të kushtetutshmërisë, veçanërisht kur bëhet nga një deputet, pa dyshim përbën një çështje të interesit publik. Gjykata ishte kritike ndaj vendimit të gjykatave vendase që refuzuan aksesin në dokument me argumentin se përmbante të dhëna personale, pasi veprimet e në fjalë (dorëzimi i ankesës), nuk kishin të bënin me jetën private të deputetit dhe, në çdo rast, çdo e dhënë personale mund të redaktohej; në të kundërtën, statusi i tij si një figurë publike do të thotë se ai duhet të presë një shkallë më të lartë shqyrtimi nga shtypi dhe OJF-të. Gjykata më tej vuri në dukje se informacioni i kërkuar ishte në dispozicion të autoriteteve dhe nuk ishin të nevojshme që prej tyre të mblidhej ndonjë e dhënë shtesë. Së fundi, Gjykata konsideroi se monopoli i informacionit çon në censurë dhe vuri në dukje se pengesa të projektuara për të penguar aksesin në informacione në interesin publik mund të dekurajojë ata që punojnë në media ose në sektorin e OJF-ve në kryerjen e rolit të tyre të rëndësishëm të “rojës publike”.

Sdružení Jihočeské Matky

kundër Republikës Çeke, nr. 19101/03, 17 Qershor 2003

Çështja: Sdružení
Jihočeské Matky kundër Republikës Çeke, nr. 19101/03, 17
Qershor 2003

(Kliko këtu për të shkarkuar vendimin në
frengjisht)

Objekti: Akses i në
dokumentat lidhur me një central bërthamor

Aplikanti: OJF ambientaliste

Gjykata vendosi: Nuk ka shkelje të Nenit 10

Gjykata Evropiane mori parasysh, për herë të parë në jurisprudencën e saj, se refuzimi për të lejuar aksesin në dokumente publike duhej të konsiderohej si një ndërhyrje në të drejtën e kërkuarit për akses në informacione të mbrojtura në bazë të nenit 10 të Konventës. Edhe pse në fund të fundit Gjykata e refuzoi kërkesën, atë e bëri pasi vuri në dukje për herë të parë, se një seri dokumentesh (të tilla si Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis në lidhje me funksionimin e centralit), janë bërë publike dhe e dyta, se dokumentet e papublikuara (detajet në lidhje me funksionimin e centralit) përbënin ose një tregtar ose një sekret shtetëror dhe nuk kishte interes publik që të legjitimonte publikimin e tyre – ndryshe nga publikimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis.

Legal Leaks – Versioni shqip

Legal Leaks është një udhezues për t'i njohur gazetaret investigative me aspekte praktike lidhur me të drejtën e informimit. Legal leaks është përgatitur nga Access Info dhe është përshtatur në shqip nga Res Publica, duke përfshirë edhe parashikimet e reja të ligjit nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit". Për të shkarkuar një kopje të publikimit **klikoni** **ne këtë link**.

Komentari i ligjit nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit", së bashku me praktiken e Komisionerit për të Drejtën e Informimit

Res Publica ka përgatitur një komentari për ligjin nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit". Pas nisjes së punës së Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe krijimit të praktikave të para të kësaj zyre, Res Publica ka përfshirë disa prej vendimeve me të rëndësishme të Komisionerit për të kuptuar më mirë se si interpretohet ligji nga organi mbikqyres i zbatimit të të drejtës së informimit. Për të shkarkuar një kopje të komentarit **klikoni** **ne këtë link**.

E drejta e informimit në bankoprovë

Ligji i ri për të drejtën e informimit, i miratuar në fund të vitit 2014, erdhi si një risi tepër e rëndësishme, duke synuar rritjen e transparencës së qeverisë dhe marrjen e informacionit shumë më shpejt.

Por, a funksionon kështu ky ligj? Si ka funksionuar ai në praktike gjatë vitit të parë pas miratimit? Cilet problemesh janë hasur gjatë vitit të parë? A ka nevojë një ligj kështu i ri për amendamente dhe nëse po, ku duhet ndërhyrë? Cilet janë autoritetet që e zbatojnë dhe cilet e shpërfillin?

Qendra Res Publica, me mbështetjen e Civil Rights Defenders, gjatë vitit 2015 ka bërë një testim të ligjit të ri në shumë mënyra dhe gjetjet e rekomandimet janë përmbledhur në publikimin me titull “E drejta e informimit në bankoprova”. Pas prezantimit të tij më 4 Dhjetor 2015, Res Publica ka vënë në dispozicion të çdo personi të interesuar një kopje elektronike të raportit (kliko këtu).

Res Publica

Pyetjet e shpeshta (FAQ) lidhur me të drejtën e

informimit

E drejta e informimit mbi dokumentat zyrtare eshte relavitisht e thjeshte ne zbatim. Megjithate duhen ndjekur me kujdes hapat procedurale. Me poshte kemi renditur pyetjet me te shpeshta lidhur me te Drejten e Informimit, se bashku me pergjigjet, te cilat synojne te orientojne qytetaret qe te kerkojne informacion ne menyren me efektive qe njej ligji.

Pyetje 1. Kush mund te kerkoje informacion mbi dokumentat zyrtare, gjithkush, apo vetem personi i interesuar drejtperdrejt?

Pergjigje: Cilido ka te drejte te kete akses ne informacionet zyrtare. Mjafton nje kerkese dhe institucioni perkates nuk ka te drejte t'ju pyese pse po e kerkoni kete informacion.

Pyetje 2. A mund te kem akses ne cfaredolloj informacioni apo ka ndonje perjashtim?

Pergjigje: Sigurisht qe ka kufizime. Informacionet dhe dokumentat me karakter secret shteteror ose tregtar, konfidencial apo te dhena nga jeta private e shtetasve, nuk mund te jepen. Megjithate, nese interesi publik eshte me i larte se interesi per te mbrojtur sekretin, informacioni jepet. Kjo e fundit vlen sidomos ne rastin e gazetareve investigative.

Pyetje 3. Si duhet bere kerkesa, me shkrim apo me goje?

Pergjigje: Kerkesa rekomandohet te behet me shkrese, ose me email. Ajo duhet te jete e qarte, koncize, e percaktuar mire se cfare kerkohet. Gjithashtu duhet te referoni nje adrese te sakte se ku e prisni pergjigjen me shkrim, ose nje adrese emaili nese preferoni qe pergjigja te vijë ne rruge elektronike. Kujdes: Nese doni te siguroheni, ruani gjithmone receten postare dhe kerkoni gjithmone qe letra te jete e llojit "rekomande" (posta e regjistruar).

Pyetje 4. Kur pergjigjet institucioni? Menjehere, apo ka te

drejte ta vonoje pergjigjen?

Pergjigje: Autoritetet kane detyrimin te pergjigjen brenda 10 diteve pune (dy jave kalendarike).

Pyetje 5. Cfare ndodh nese institucioni nuk pergjigjet brenda afatit, ose kur pergjigja eshte refuzuar pa arsye?

Pergjigje: Ne kete rast kerkuesit i lind e drejta per t'u ankuar te Komisioneri per te Drejten e Informimit. Kujdes: Afati i ankimit eshte vetem 30 dite pune!

Pyetje 6. Po sikur te ndodhe qe as Komisioneri te mos e marre parasysh ankesen time? Ku mund te ankohem me pas?

Pergjigje: Nese pasi kalojne 15 dite pune nga ankimi juaj dhe Komisioneri per te Drejten e Informimit nuk eshte pergjigjur, ose ju merrni pergjigje negative, atehere mund te ankoheni ne gjykatën administrative me ane te nje kerkese padie. Kujdes, edhe ne kete rast afati ne dispozicion eshte vetem 45 dite (kalendarike).

Pyetje 7. Por a nuk mund te ankohem direkt ne gjykate qe ne fillim?

Pergjigje: Jo. Ankimi te Komisioneri per te Drejten e Informimit eshte i detyrueshem per t'u paraqitur. Ne rast se nuk e keni ndjekur kete rruge, por i drejtoheni direkt gjykates, atehere kjo e fundit nuk do e pranoje kerkesen tuaj.

Pyetje 8. Po sikur te mos ta di se ku duhet ta kerkoj informacionin, si duhet te veproj?

Pergjigje: Mjafton ta dergoni kerkesen te ai autoritet publik qe mendoni si me te pershtatshem. Nese ai nuk eshte autoriteti i duhur, autoriteti nuk mund t'ua ktheje mbrapsht kerkesen por duhet ta dergoje ne adresen e duhur. Ne kete rast do te prisni edhe 5 dite pune me shume.

Pyetje 9. A ka kosto i gjithe proces?

Pergjigje: Per kerkesen fillestare dhe per ankimin administrativ nuk ka asnje kosto, por dhenia e informacionit ne rast se pranohet kerkesa juaj, mund te shoqerohet me

detyrimin për të paguar një shumë të vogël, të barabartë me koston e përgatitjes së fotokopjeve. Nëse kerkoni informacion në rrugë elektronike nuk detyroheni të bëni ndonjë pagesë.

Pyetje 10. Po në gjykate a ka një kosto?

Përgjigje: Në gjykate situata është me ndryshe. Fillimisht duhet paguar taksa e padisë në vlerën 3.000 lekë. Pastaj do të duhet të caktoni një avokat (opsionale) dhe duhet të paguani edhe për kostot e noterizimeve të mundshme.

Pyetje 11. A ka ndonjë mundësi që këto kosto të shmangen ose të ulen?

Përgjigje: Noterizimet janë të domosdoshme vetëm nëse doni të ruani dokumentat origjinale për përdorim të mëvonshëm. Prokura mund të shmangët duke u paraqitur vetë në seancë dhe duke e caktuar avokatin me deklaramë të gojë. Kostot e avokatit mund të shmangen duke angazhuar avokate pa pagesë, të cilet ofron nga OJF të ndryshe, si dhe nga Komisioneri për Ndihmën Juridike pranë Ministrisë së Drejtësisë. Ndërsa lidhur me taksën e padisë, teorikisht ekziston një mundësi, por është pothuajse e paaplikueshme kur tarifa është vetëm 3000 lekë.

Pyetje 12. Po fitova gjyqin kush më mbulon kostot?

Përgjigje: Nëse gjykata e pranon padinë, të gjitha shpenzimet që keni kryer i ngarkohen palës që humb gjyqin. Kujdes: Duhet të ruani çdo faturë dhe të siguroheni që ato të jenë fatura të rregullta tatimore.

Pyetje 13. Po në rast se nga vonesa e dhenies së dokumentave më është shkaktuar një dëm i rëndë?

Përgjigje: Në këto raste, nëse dëmi i provoni me dokumenta shkresorë dhe ekspertë, atëherë mund të kerkoni nga gjykata edhe shpërblimin e dëmit. Kujdes: Në rast se vlera e dëmshpërblimit që kerkoni është mbi 100.000 lekë do të duhet të paguani një tarifë ekstra në gjykate, e barabartë me 1% të vlerës së dëmshpërblimit që kerkoni. Gjithashtu do të duhet të paguani paradhenie shërbimit të ekspertit. Këto kosto rimbursohen nëse e fitoni gjyqin.

Pyetje 14. Po rruge me te shkurtra a ekzistojne?

Pergjigje: Nje rruge e mire dhe e shkurter eshte te kerkoni ne internet. Autoritetet publik jane te detyruar te publikojne informacione pa kerkese ne faqet e tyre te internetit. Kerkoni rubriken “Programi i transparences” ku mund te gjeni plot informacione te vlefshme. Ne faqen e internetit www.publeaks.al mund te gjeni informacione te tilla ne rubriken “Informacione pa kerkese”. Gjithsesi, ne rast se kerkoni nje kopje te dokumentit, ju duhet te drejtoheni me kerkese.

Pyetje 15. Eshte e mundur qe te marr edhe kopjet e dokumentave?

Pergjigje: Sigurisht. Ju mund te kerkoni te informoheni lidhur me nje ceshtje konkrete, por edhe mund te kerkoni nje kopje te dokumentit zyrtar, te njesuar me origjinalin (me vulen e arkives se institucionit).

Pyetje 16. Po qe se nuk respektoj afatet, a mbyllet ceshtja dhe une humbas te drejten per te kerkuar informacionin?

Pergjigje: Ne kete rast ju humbni vetem te drejten e vazhimit te procedures qe keni nisur, por mundet qe gjithmone te nisni nje procedure te re nga fillimi.

Pyetje 17. Ku mund te marr ndihme per pergatitjen e kerkesave, ankimeve, etj?

Pergjigje: Ne faqem www.publeaks.al mund te aplikoni direkt ne rubriken “Aplikimi online” dhe te gjithe punen e kryen stafi i Publeaks. Ndersa, nese deshironi ta ndiqni vete ceshtjen, ne rubriken “Udhezime per informacionin” mund te gjeni materiale informuese.

Diskutim për të drejtën e informimit dhe dekriminalizimin e shpifjes

Qendra Res Publica me mbështetjen e South East European Media Observatory dhe të partnerit Instituti Shqiptar i Medias, në datën 30.09.2014 organizoi tryezën me temë diskutimi: “Nxitja e ushtrimit të të drejtës së informimit dhe dekriminalizimi i shpifjes”. Në këtë takim morën pjesë gazetarë, juristë, përfaqësues të organiztave të ndryshme të shoqërisë civile, të cilët diskutuan rreth problemeve që kishte ligji i mëparshëm për të drejtën e informimit, risitë që ka ligji i ri për të drejtën e informimit, i cili është miratuar nga parlamenti dhe pritet të hyjë në fuqi. Gjithashtu u diskutua rreth problemeve që hasin gazetarët kur publikojnë lajme apo opinione, të cilat përmbajnë fakte për funksionarët publikë dhe riskut me të cilin ata përballen nëse kallzohen penalisht për shpifje. Cili është impakti që ka vepra penale e shpifjes, a ekziston domosdoshmëria që shpifja të përbëjë vepër penale, apo është e mjaftueshme përdorimi i padisë civile, kur pretendohet se është cënuar reputacioni, dinjiteti, personaliteti i një funksionari public, ishin disa nga pikpyetjet që u ngritën në takim.

Për të sqaruar cilat ishin shkaqet dhe arsyet për miratimin e një ligji të ri “Për të drejtën e informimit” në takim ishte i pranishëm Z. Genti Ibrahimi, Drejtor Ekzekutiv i Institutit për Studime Publike dhe Ligjore, i cili ka dhënë një kontribut të madh në hartimin e ligjit të ri. Z.Ibrahimi shpjegoi në parim disa nga avantazhet e ligjit në parim dhe theksoi se përgatitja e një komentari që në momentin e hyrjes në fuqi të një ligji merr rëndësi të veçantë për të fiksuar që në fillim piketat e zbatimit të tij.

Një interpretim i detajuar i ligjit të ri për të drejtën e

informimit, u prezantua nga Z. Dorian Matlija, Drejtor Ekzekutiv i Qendrës Res Publica.

Një panoramë të përgjithshme mbi standartet ndërkombëtare dhe arsytet e dekriminalizimit të shpifjes u prezantuan nga Z.Theodoros Alexandridis, Ekspert për jurisprudencën e Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Në fund të këtij takimi Res Publica prezantoi Komentarin e ligjit nr.119/2014 “Për të drejtën e informimit”, kopje të të cilit iu shpërndanë pjesmarrësve në takim.

Mirëpresim kërkesa nga çdo person i interesuar për tu pajisur me një kopje të këtij komentari.

Res Publica